

**ZASADY REALIZACJI I FINANSOWANIA WYJAZDÓW ZA GRANICĘ
PRACOWNIKÓW UNIWERSYTETU RZESZOWSKIEGO
W RAMACH PROGRAMU ERASMUS+**

Projekt nr 2021-1-PL01-KA131-HED-000003625

Czas trwania: 1.09.2021 – 31.10.2023

I. ZASADY OGÓLNE

- Na wyjazd za granicę w ramach programu Erasmus+ może zostać zakwalifikowana osoba uprawniona do uczestnictwa w programie zgodnie z ogólnymi zasadami programu.
- Pracownicy UR będą kwalifikowani na:
 - wyjazdy w celach dydaktycznych – przeprowadzenie 8 godz. zajęć dydaktycznych
 - wyjazdy w celach szkoleniowych.

W okresie mobilności pracowników za granicą można łączyć działania w zakresie nauczania i szkolenia (4 godz. zajęć dydaktycznych). Każdy okres nauczania lub szkolenia za granicą można zrealizować w formie **mobilności mieszanej**. Mobilność mieszana to połączenie mobilności fizycznej i wirtualnej ułatwiający pracę zespołową i wymianę doświadczeń na podstawie e-uczenia się opartego na współpracy.

- Podstawowym językiem programu Erasmus+ jest język angielski. Wymagany poziom znajomości języka angielskiego i/lub języka obowiązującego w danym kraju:
 - poziom B2 – wyjazdy dydaktyczne
 - poziom B1 – wyjazdy szkoleniowe

Znajomość języka obcego może zostać wrywkowo sprawdzona.

- Pracownicy posiadający orzeczenie o niepełnosprawności mogą ubiegać się o dodatkowe środki na wyjazd w ramach specjalnego funduszu programu Erasmus+ dla osób niepełnosprawnych. Zasady ubiegania się znajdują się na stronie Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji.
- Wyjazdy mogą odbywać się do (zał. 1):
 - krajów programu
 - krajów partnerskich

W programie Erasmus+ 2021-2027 przewidziano wyjazdy do krajów partnerskich w ramach 20% budżetu projektu KA131 po podpisaniu umowy pomiędzy UR a uczelnią przyjmującą.

Przy wyjazdach do krajów programu:

- wyjazd dydaktyczny może się odbyć do uczelni, z którą UR ma podpisaną umowę międzyinstytucjonalną.

- wyjazd szkoleniowy może się odbyć do wszystkich instytucji, niezależnie od tego czy UR ma podpisaną umowę, jednak jeśli będzie to uczelnia, to musi posiadać Kartę Erasmusa dla Szkolnictwa Wyższego

Przy wyjazdach do krajów partnerskich:

- obowiązuje umowa z uczelnią przyjmującą. Pracownik jedzie do uczelni, z którą UR już ma podpisaną umowę lub pracownik we własnym zakresie nawiązuje współpracę z ew. uczelnią przyjmującą, wówczas umowa zostaje podpisana

Organizacją przyjmującą musi być:

- instytucja szkolnictwa wyższego z kraju programu posiadająca Kartę Erasmusa dla Szkolnictwa Wyższego, czyli uczestnicząca w programie Erasmus+
 - instytucja szkolnictwa wyższego z kraju partnerskiego uznana przez właściwe organy
 - każda publiczna lub prywatna organizacja z kraju programu prowadząca działalność na rynku pracy lub w dziedzinie kształcenia, szkolenia, młodzieży i badań naukowych i innowacji.
- Długość pobytu w instytucji może trwać, z wyłączeniem czasu podróży
 - od 2 dni do 2 miesięcy – wyjazd do krajów programu
 - od 5 dni do 2 miesięcy – wyjazd do krajów partnerskich

Pracownicy Uniwersytetu Rzeszowskiego będą kwalifikowani na wyjazdy od 2 do 5 dni do krajów programu.

Pobyt w instytucji jest możliwy wyłącznie w dniach pomiędzy poniedziałkiem a piątkiem. Podróż należy planować w weekendy. Nie można odbywać podróży w uzgodnionych dniach pobytu w instytucji.

Dłuższy pobyt będzie wymagał właściwego uzasadnienia i zgody Komisji Rekrutacyjnej.

Tab. 1.

Cel wyjazdu pracowników	Długość pobytu w instytucji (bez podróży) Kraje programu	Długość pobytu w instytucji (bez podróży) Kraje partnerskie	Część wirtualna
Wyjazdy w celach dydaktycznych (przeprowadzenie 8 godz. zajęć dydaktycznych lub 4 godz. w przypadku połączenia wyjazdu dydaktycznego ze szkoleniem)	2 dni – 5 dni	5 dni	opcjonalna
Wyjazdy w celach szkoleniowych	2 dni – 5 dni	5 dni	opcjonalna
Wyjazdy w ramach Mieszanych kursów intensywnych - <i>Blended Intensive Programmes</i> – BIP w celu podnoszenia swoich kompetencji	od 5 do 30 dni	Nie dotyczy	+ obowiązkowa część wirtualna, czas nie został określony

II. REKRUTACJA

- Zgłoszenia pracowników na wyjazd (kwestionariusz on-line oraz opis korzyści/efektów wynikających z poprzednich wyjazdów w ramach programu) przyjmowane są przez Dział Kształcenia (Sekcja Wymiany Akademickiej i Studentów Zagranicznych) po ogłoszeniu rekrutacji. Zgłoszenia złożone po terminie będą umieszczane na liście rezerwowej.
- Priorytetowo będą traktowani pracownicy UR:
 - ubiegający się o wyjazd z programu Erasmus+ po raz pierwszy,
 - posiadający krótszy staż pracy
 - zatrudnieni na umowę o pracę
 - prowadzący zajęcia w języku obcym dla studentów Erasmusa,
 - będący koordynatorami kierunkowymi
 - niebędący nauczycielami akademickimi (wyjazdy szkoleniowe)
 - nauczyciele akademicy, którzy poprzez specjalistyczne kursy metodyczne lub działania typu *job shadowing* będą podnosić własne kompetencje dydaktyczne lub cyfrowe (wyjazdy szkoleniowe),
 - zaangażowani w przygotowanie projektu z krajami partnerskimi.
- Pracownicy, którzy w ciągu ostatnich 5 lat akademickich wyjeżdżali za granicę 3 razy i więcej, znajdują się na liście rezerwowej.
- Listy rankingowe, opracowane przez Dział Kształcenia (Sekcja Wymiany Akademickiej i Studentów Zagranicznych) na podstawie ww. priorytetów oraz liczby zrealizowanych wyjazdów w ciągu ostatnich 5 lat, przesyłane są do prorektorów kolegiów / kierowników innych jednostek, gdzie odbywa się właściwa kwalifikacja.
- Na potrzeby kwalifikacji prorektorzy kolegiów powołują kolegialne komisje rekrutacyjne ds. programu Erasmus+. Skład komisji ustalany jest indywidualnie dla każdego kolegium. W komisjach biorą udział dyrektorzy instytutów danego kolegium, a przewodniczą im prorektorzy kolegiów.
- Kolegialne komisje rekrutacyjne ds. programu Erasmus+ / kierownicy innych jednostek - biorąc dodatkowo pod uwagę złożone programy nauczania/szkolenia, ich korzyści dla jednostki, jak i efekty poprzednich wyjazdów - akceptują listy rankingowe lub ustalają nowe, ostateczne listy rankingowe, czyli listy pracowników w kolejności pierwszeństwa do wyjazdu i przyznania funduszy z programu Erasmus+. Kolegialne komisje rekrutacyjne ds. Erasmus+ / kierownicy innych jednostek podejmują również decyzję, co do miejsca wyjazdu pracownika, jeśli nie akceptują jego wyboru.
- Opieczętowany? Protokół wraz z listą rankingową podpisaną przez prorektorów kolegiów / kierowników innych jednostek, przekazywany jest do koordynatora uczelnianego programu Erasmus+ w terminie przez niego wskazanym.
- Na podstawie list rankingowych, koordynator uczelniany programu Erasmus+ ustala ogólnouczelnianą listę podstawową i rezerwową, biorąc pod uwagę dostępny budżet oraz liczbę zgłoszeń z poszczególnych jednostek. Listy rankingowe ustalane są oddzielnie na wyjazdy dydaktyczne i szkoleniowe.

- W ramach projektu można wyjechać za granicę dwa razy, niezależnie od tego czy jest to wyjazd dydaktyczny czy szkoleniowy z zastrzeżeniem, że drugi wyjazd jest możliwy tylko w przypadku braku innych kandydatów.
- Prorektor ds. Studenckich i Kształcenia zatwierdza ogólnouczelniane listy rankingowe (podstawową i rezerwową).
- Osoby z listy rezerwowej zostaną zakwalifikowane na wyjazd po rezygnacji z wyjazdu kandydatów z listy podstawowej lub ewentualnym zwiększeniu funduszy.
W przypadku rezygnacji pracownika danej jednostki z wyjazdu, kolejna osoba z listy rezerwowej danej jednostki zostanie zakwalifikowana do wyjazdu przez koordynatora uczelnianego programu Erasmus+. Jeśli zostanie wyczerpana liczba osób chętnych do wyjazdu z danej jednostki, koordynator wybierze osobę z innej jednostki.
- Pracownicy, którzy nie znaleźli się na liście podstawowej, mogą wyjechać za granicę w ramach programu Erasmus+ bez dofinansowania (jako tzw. „zero-grant participant”).
- Ogłoszenie wyników nastąpi drogą e-mailową.
Pracownicy mają możliwość odwołania się od decyzji komisji rekrutacyjnej do Prorektora ds. Studenckich i Kształcenia w terminie 7 dni roboczych od dnia ogłoszenia wyników/wysłania e-maila.
Pozytywna opinia Prorektora ds. Studenckich i Kształcenia o zakwalifikowaniu pracownika na wyjazd, spowoduje umieszczenie go na liście podstawowej.
- Sekcja Wymiany Akademickiej i Studentów Zagranicznych Działu Kształcenia podejmie wszelkie niezbędne środki, aby zapobiec wystąpieniu konfliktu interesów. O każdej sytuacji stanowiącej konflikt interesów lub mogącej prowadzić do jego powstania zostaną poinformowane władze uczelni oraz podjęte wszelkie środki niezbędne do naprawy tej sytuacji. Członkowie komisji rekrutacyjnych zostaną poinformowani o konieczności zgłaszania sytuacji, w których może wystąpić konflikt interesów, tzn, gdy członek komisji pozostaje w związku małżeńskim/innym stosunku pokrewieństwa lub stosunku prawnym/faktycznym, budzącym uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności z kandydatem na wyjazd. Członkowie komisji rekrutacyjnych nie są zobowiązani do zgłaszania sytuacji, w której wystąpił konflikt interesów, o ile nastąpi jego natychmiastowe naprawienie.
- Aplikowanie pracownika na wyjazd staje się zobowiązaniem do tego, aby wyjazd przyczynił się m.in. do:
 - opracowania nowych materiałów dydaktycznych,
 - opracowania wspólnych programów nauczania z uczelnią partnerską,
 - przygotowania i prowadzenia zajęć dydaktycznych / kursów w językach obcych,
 - przygotowania projektów międzynarodowych,
 - podnoszenia kwalifikacji zawodowych.
- W przypadku niewykorzystania funduszy, jakimi dysponuje UR z Programu Erasmus+, istnieje możliwość:
 - przeznaczenia funduszy na wyjazdy pracowników z listy rezerwowej
 - przeznaczenia funduszy na wyjazdy pracowników z ew. dodatkowej rekrutacji
 - wykorzystania środków na przedłużenie pobytu pracowników za granicą.

III. ZASADY FINANSOWE

- Zgodnie z zasadami otrzymane dofinansowanie z budżetu programu Erasmus+ jest przeznaczone na pokrycie dodatkowych, a nie pełnych kosztów związanych z wyjazdem i pobytem w instytucji partnerskiej.

Pracownicy UR otrzymują ryczałt na **koszty utrzymania**

Tab. 2

Kraje należące do danej grupy	Dzienna stawka (wyjazdy trwające nie dłużej niż 14 dni) Euro	Dzienna stawka (wyjazdy trwające od 15 dni do 2 miesiący) Euro
Grupa 1 – Dania, Finlandia, Irlandia, Islandia, Lichtenstein, Luksemburg, Norwegia, Szwecja, kraje regionu 14 (Wyspy Owcze, Szwajcaria, Wielka Brytania)	180	126
Grupa 2 – Austria, Belgia, Cypr, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Malta, Niemcy, Portugalia, Włochy oraz kraje regionu 5 (Andora, Monako, San Marino, Watykan)	160	112
Grupa 3 – Bułgaria, Chorwacja, Czechy, Estonia, Republika Macedonia Północnej, Litwa, Łotwa, Rumunia, Serbia, Słowacja, Słowenia, Turcja, Węgry	140	98
Kraje regionu 1-4 i 6-13 (mobilność międzynarodowa)	180	126

UR może przeznaczyć 20% dotacji na mobilność międzynarodową studentów i pracowników do krajów grupy 1-4 i 6-13 (zał. 1). Wyjazdy są możliwe na podstawie umowy z instytucją przyjmującą.

Pracownicy UR otrzymują również ryczałt na **koszty podróży**.

Kwota ryczałtu na koszty podróży jest uzależniona od odległości między miejscem rozpoczęcia podróży a miejscem docelowym (w jedną stronę, aby obliczyć kwotę ryczałtu należną za podróż w obie strony). Do obliczenia odległości stosowany jest kalkulator odległości opracowany przez KE i udostępniony na stronie programu Erasmus+: http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/tools/distance_en.htm

Tab. 3

Odległość (wg kalkulatora odległości KE)	Ryczałt na koszty podróży	W przypadku podróży z wykorzystaniem ekologicznych środków transportu tzw. „Green Travel”
od 0 do 99 km	23 €	-
od 100 do 499 km	180 €	210 €
od 500 do 1 999 km	275 €	320 €
od 2 000 do 2 999 km	360 €	410 €
od 3 000 do 3 999 km	530 €	610 €
od 4 000 do 7 999 km	820 €	-
8 000 km lub więcej	1 500 €	-

W przypadku „Green Travel”, czyli podróży z wykorzystaniem niskoemisyjnych środków transportu (autobusem, pociągiem lub wspólna podróż samochodem) należy złożyć w Sekcji Wymiany Akademickiej i Studentów Zagranicznych:

- oświadczenie o przejeździe niskoemisyjnym środkiem transportu (w przypadku podróży samochodem należy podać nazwiska osób razem podróżujących)
- bilety lub rachunki za przejazd w przypadku przejazdu pociągiem lub autobusem.

- Przy wyjazdach do krajów programu (Grupy 1-3) każdy pracownik otrzymuje dodatkowo na dni podróży wsparcie indywidualne w wysokości jednej dziennej stawki (Tab. 2).
- Przy wyjazdach do krajów regionu 1-4 i 6-13 (mobilność międzynarodowa) każdy pracownik otrzymuje dodatkowo na dni podróży wsparcie indywidualne:
 - w wysokości jednej dziennej stawki (Tab. 2) przy odległości poniżej 499 km
 - w wysokości dwóch dziennych stawek (Tab. 2) przy odległości powyżej 500 km
- Dzienna stawka liczona będzie na dni w instytucji przyjmującej:
 - 2 - 5 dni pobytu (poniedziałek-piątek)
 - powyżej 5 dni pobytu – każdy następujący po sobie dzień
- Przed wyjazdem pracownik podpisuje umowę finansową w SWAiSZ i otrzymuje 100% dofinansowania na konto
- Rozliczenie z wyjazdu. Po powrocie każdy pracownik powinien:
 - dostarczyć certyfikat pobytu
 - wypełnić raport indywidualny we właściwym systemie Erasmus+

Klauzula informacyjna

Zgodnie z art. 13 ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych – RODO z dnia 27 kwietnia 2016 r. (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016):

- 1) Administratorem Danych Osobowych jest Uniwersytet Rzeszowski, al. Rejtana 16 C, 35-959 Rzeszów, reprezentowany przez Rektora,
- 2) Adres e-mail Inspektora Ochrony Danych w Uniwersytecie Rzeszowskim jest: iod@ur.edu.pl,
- 3) Dane osobowe przetwarzane będą w celu realizacji Programu Erasmus+ (w celach organizacyjnych, formalno-księgowych oraz proceduralno-wizowych) na podstawie Art. 6 ust. 1 lit. b - ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych z dnia 27 kwietnia 2016 r.
- 4) Dane osobowe przechowywane będą przez okres 5 lat
- 5) uczestnik programu posiada prawo do: żądania od Administratora Danych dostępu do swoich danych osobowych, prawo do ich sprostowania, usunięcia lub ograniczenia przetwarzania, prawo do wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania, a także prawo do przenoszenia danych
- 6) Uczestnik programu posiada prawo do cofnięcia zgody w każdym momencie - /nie dotyczy/
- 7) Uczestnik programu posiada prawo do wniesienia skargi do UODO, gdy uzasadnione jest, że jego dane osobowe przetwarzane są przez Administratora Danych niezgodnie z ogólnym rozporządzeniem o ochronie danych osobowych z dnia 27 kwietnia 2016 r.
- 8) Podanie danych osobowych jest dobrowolne, jednakże niepodanie danych w zakresie wymaganym przez Administratora Danych może skutkować brakiem udziału w Programie Erasmus+.

KRAJE UPRAWNIONE - informacja z Przewodnika po programie Erasmus+ 2021

W programie Erasmus+ udział biorą państwa członkowskie UE. Dodatkowo, zgodnie z art. 16 rozporządzenia ustanawiającego „Erasmus+”, z programem związane są następujące państwa trzecie¹⁴:

- członkowie Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) będący członkami Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG): Norwegia, Islandia i Liechtenstein;
- kraje przystępujące, kraje kandydujące i potencjalne kraje kandydujące: Republika Macedonii Północnej, Republika Turcji i Republika Serbii;

Państwa członkowskie UE i wyżej wymienione państwa trzecie związane z programem będą zwane dalej „**krajami programu**”.

Ponadto zgodnie z art. 17 rozporządzenia podmioty z innych państw trzecich niezwiązanych z programem mogą kwalifikować się do akcji w ramach programu Erasmus+ w należycie uzasadnionych przypadkach i w interesie Unii (zwanej dalej „**krajami partnerskimi**”).

Kraje programu

Następujące kraje mogą w pełni uczestniczyć we wszystkich akcjach programu Erasmus+:

Państwa członkowskie Unii Europejskiej (UE) ¹⁵			
Belgia	Grecja	Litwa	Portugalia
Bułgaria	Hiszpania	Luksemburg	Rumunia
Republika Czeska	Francja	Węgry	Słowenia
Dania	Chorwacja	Malta	Słowacja
Niemcy	Włochy	Niderlandy	Finlandia
Estonia	Cypr	Austria	Szwecja
Irlandia	Łotwa	Polska	

¹⁴ Z zastrzeżeniem zawarcia układów o stowarzyszeniu między Unią Europejską a tymi państwami.

¹⁵ Zgodnie z art. 33 ust. 3 decyzji Rady 2013/755/UE* z dnia 25 listopada 2013 r. w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich z Unią Europejską (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:344:0001:0118:PL:PDF>) Unia zapewnia, aby do udziału w programie Erasmus+ kwalifikowały się osoby i organizacje z krajów i terytoriów zamorskich, zgodnie z zasadami programu i ustaleniami obowiązującymi państwo członkowskie, z którym są związane. To oznacza, że osoby i organizacje z krajów i terytoriów zamorskich uczestniczą w programie, mając status „kraju programu”, przy czym właściwym „krajem programu” jest państwo członkowskie, z którym są związane. Wykaz krajów i terytoriów zamorskich, których to dotyczy, można znaleźć pod adresem: https://ec.europa.eu/international-partnerships/where-we-work/overseas-countries-and-territories_en

Kraje programu spoza UE ¹⁶		
Republika Macedonii Północnej	Islandia	Norwegia
Serbia	Liechtenstein	Turcja

Kraje partnerskie

Następujące kraje mogą uczestniczyć w określonych akcjach programu, zależnie od szczegółowych kryteriów lub warunków (dalsze informacje można znaleźć w części B niniejszego przewodnika). Dofinansowanie zostanie przyznane organizacjom z siedzibą na terytorium tych krajów uznanym przez prawo międzynarodowe. Wnioskodawcy i uczestnicy muszą respektować wszelkie ograniczenia nałożone na pomoc zewnętrzną UE przez Radę Europejską. Wnioski muszą być zgodne z ogólnymi wartościami UE poszanowania godności ludzkiej, wolności, demokracji, równości, państwa prawa, jak również poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości, jak przewidziano w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej.

Kraje partnerskie wymienione poniżej pogrupowano według instrumentów finansowych w ramach działań zewnętrznych Unii Europejskiej.

Bałkany Zachodnie (region 1)	Albania Bośnia i Hercegowina Kosowo ¹⁷ Czarnogóra
Państwa Partnerstwa Wschodniego (region 2)	Armenia Azerbejdżan Białoruś Gruzja Mołdawia Terytorium Ukrainy uznane przez prawo międzynarodowe
Kraje południowego regionu Morza Śródziemnego (region 3)¹⁸	Algieria Egipt Izrael Jordania Liban Libia Maroko Palestyna ¹⁹ Syria Tunezja

¹⁶ Z zastrzeżeniem zawarcia układów o stowarzyszeniu między Unią Europejską a tymi państwami.

¹⁷ Użycie tej nazwy nie wpływa na stanowiska w sprawie statusu Kosowa i jest zgodne z rezolucją Rady Bezpieczeństwa ONZ 1244/1999 oraz z opinią Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie Deklaracji niepodległości Kosowa.

¹⁸ Kryteria kwalifikowalności określone w zawiadomieniu Komisji nr 2013/C-205/05 (Dz.U. C 205 z 19.7.2013, s. 9) obowiązują w stosunku do wszystkich działań realizowanych w ramach niniejszego przewodnika, także odnośnie do stron trzecich otrzymujących wsparcie finansowe w przypadkach, w których dane działanie zakłada wsparcie finansowe dla stron trzecich udzielone przez beneficjentów dofinansowania zgodnie z art. 204 rozporządzenia finansowego UE.

Federacja Rosyjska (region 4)	Terytorium Rosji uznane przez prawo międzynarodowe
Region 5²⁰	Andora, Monako, Państwo Watykańskie, San Marino
Region 6²¹ Azja	Afganistan, Bangladesz, Bhutan, Chiny, Filipiny, Indie, Indonezja, Kambodża, Koreańska Republika Ludowo-Demokratyczna, Laos, Malediwy, Malezja, Myanmar/Birma, Mongolia, Nepal, Pakistan, Sri Lanka, Tajlandia i Wietnam
Region 7²² Azja Środkowa	Kazachstan, Kirgistan, Tadżykistan, Turkmenistan, Uzbekistan
Region 8²³ Ameryka Łacińska	Argentyna, Boliwia, Brazylia, Ekwador, Gwatemala, Honduras, Kolumbia, Kostaryka, Kuba, Meksyk, Nikaragua, Panama, Paragwaj, Peru, Salwador, Wenezuela
Region 9²⁴	Irak, Iran, Jemen
Region 10²⁵	Republika Południowej Afryki
Region 11 Państwa Afryki, Karaibów i Pacyfiku	Angola, Antigua i Barbuda, Bahamy, Barbados, Belize, Benin, Botswana, Burkina Faso, Burundi, Czad, Demokratyczna Republika Konga, Demokratyczna Republika Timoru Wschodniego, Dominika, Dżibuti, Erytrea, Eswatini, Etiopia, Fidżi, Gabon, Gambia, Ghana, Grenada, Gujana, Gwinea Bissau, Gwinea Równikowa, Haiti, Jamajka, Kamerun, Kenia, Kiribati, Komory, Kongo, Lesotho, Liberia, Madagaskar, Malawi, Mali, Mauretania, Mauritius, Mikronezja, Mozambik, Namibia, Nauru, Niger, Nigeria, Niue, Palau, Papua-Nowa Gwinea, Republika Dominikańska, Republika Gwinei, Republika Środkowoafrykańska, Republika Wybrzeża Kości Słoniowej, Republika Zielonego Przylądka, Rwanda, Saint Kitts i Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent i Grenadyny, Samoa, Senegal, Seszele, Sierra Leone, Somalia, Sudan, Sudan Południowy, Surinam, Tanzania, Togo, Tonga, Trynidad i Tobago, Tuvalu, Uganda, Vanuatu, Wyspy Cooka, Wyspy Marshalla,

¹⁹Użycie tej nazwy nie stanowi uznania państwa Palestyny i nie narusza indywidualnego stanowiska państw członkowskich w tej kwestii.

²⁰ Państwa nieobjęte instrumentami działań zewnętrznych.

²¹ Klasyfikacja stosowana w ramach Instrumentu Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej (ISWMR) oraz proponowany Instrument Pomocy Przedakcesyjnej (IPA III).

²² Jak wyżej

²³ Jak wyżej

²⁴ Jak wyżej

²⁵ Jak wyżej

	Wyspy Salomona, Wyspy Świętego Tomasza i Książęca, Zambia, Zimbabwe
Region 12²⁶ Uprzemysłowione: Kraje należące do Rady Współpracy Państw Zatoki	Arabia Saudyjska, Bahrajn, Katar, Kuwejt, Oman, Zjednoczone Emiraty Arabskie
Region 13²⁷ Inne kraje uprzemysłowione	Australia, Brunei, Chile, Hongkong, Japonia, Kanada, Makau, Nowa Zelandia, Republika Korei, Singapur, Stany Zjednoczone Ameryki, Tajwan, Urugwaj.
Region 14²⁸	Wyspy Owcze, Szwajcaria, Zjednoczone Królestwo.

Aby uzyskać więcej informacji, należy zapoznać się ze szczegółowym opisem akcji programu zamieszczonym w części B niniejszego przewodnika.

Wymogi dotyczące wiz i zezwoleń na pobyt

Może zaistnieć konieczność uzyskania przez uczestników projektów Erasmus+ wizy na pobyt za granicą w kraju programu lub kraju partnerskim, w którym prowadzone jest dane działanie. Portal imigracyjny UE zawiera ogólne informacje na temat wiz i zezwoleń na pobyt zarówno w odniesieniu do pobytów krótkoterminowych, jak i długoterminowych:

<https://ec.europa.eu/immigration/>